

29.4 KL. 19.00
ONSDAGSSERIEN¹⁵
MUSIKHUSET

Arcangelo Corelli (1653–1713):

Trionsonat D-dur op. 1/12

I Grave

II Largo e puntato

III Grave

IV Allegro

HANNU VASARA *violin*
KAISA KALLINEN *violin*
JUKKA RAUTASALO *cello*
JOUKO LAIVUORI *cembalo*

Giovanni Battista Fontana (ca 1589–ca 1630):

Sonata seconda D-dur

HANNU VASARA *violin*
JUKKA RAUTASALO *cello*
JOUKO LAIVUORI *orgel*

Alessandro Stradella (1639–1682):

Sinfonia nr 9 a-moll

I Largo – Allegro

II Presto – Adagio

III Allegro

IV Presto

HANNU VASARA *violin*
KAISA KALLINEN *violin*
JUKKA RAUTASALO *cello*
JOUKO LAIVUORI *orgel*

Bartolomé de Selma y Salverde (ca 1595–1638+):

Vestiva i colli

HANNU VASARA *violin*
JUKKA RAUTASALO *gamba*
JOUKO LAIVUORI *cembalo*

Antonio Vivaldi (1678–1747):

Triosonat d-moll op. 1/8 RV64

I Preludio

II Corrente

III Grave

IV Giga

HANNU VASARA *violin*
KAISA KALLINEN *violin*
JUKKA RAUTASALO *cello*
JOUKO LAIVUORI *cembalo*

Dieterich Buxtehude (1637–1707):

Triosonat G-dur BuxW 271

I Allegro

II Adagio – Allegro – Allegro – Adagio a 3

III Allegro

IV Adagio – Allegro

V Allegro

HANNU VASARA *violin*
KAISA KALLINEN *violin*
JUKKA RAUTASALO *gamba*
JOUKO LAIVUORI *cembalo*

Arcangelo Corelli:

Triosonat G-dur op. 2/12

I Ciacona: Largo – Allegro

HANNU VASARA *violin*
KAISA KALLINEN *violin*
JUKKA RAUTASALO *cello*
JOUKO LAIVUORI *cembalo*

PAUS 20 MIN

Giovanni Gabrieli (ca 1554/1557–1612):
Canzon III a 4 (Canzoni per sonare) Ch. 188

TOMAS GRICIUS *trumpet*
JOUKO HARJANNE *trumpet*
RICARDO PEDRARES PATIÑO *basun*
LINE JOHANNESSEN *basun*

Pavel Josef Vejvanovský (1633/1639–1693):
Sarabande

**MIIKKA SAARINEN &
ATSUKO SAKURAGI**
barocktrumpet

Andrea Gabrieli (1532/1533–1585):
Ricercar del duodecimo tuono (Madrigali e ricercari a quattro voci)

TOMAS GRICIUS *trumpet*
JOUKO HARJANNE *trumpet*
RICARDO PEDRARES PATIÑO *basun*
LINE JOHANNESSEN *basun*

3

Anonymus / Kremsier 1600-talet:
Duetto für 2 clarini

**MIIKKA SAARINEN &
ATSUKO SAKURAGI**
barocktrumpet

Eero Hämeenniemi (f. 1951):
Sonata a 4

**JÓZSEF HÁRS, SATU HUUSKONEN,
TUOMO EERIKÄINEN &
TOMMI HYYTINEN**
valthorn

Giovanni Gabrieli:
Canzon prima a 5 (Canzoni e sonate) Ch. 195

TOMAS GRICIUS *trumpet*
JOUKO HARJANNE *trumpet*
RICARDO PEDRARES PATIÑO *basun*
LINE JOHANNESSEN *basun*
ANDERS EIKEFJORD HAUGE *tuba*

Heinrich Ignaz Franz Biber:
Duetto für 2 clarini

**MIIKKA SAARINEN &
ATSUKO SAKURAGI**
barocktrumpet

Giovanni Gabrieli:
Canzon II a 4 (Canzoni per sonare) Ch. 187

TOMAS GRICIUS *trumpet*
JOUKO HARJANNE *trumpet*
RICARDO PEDRARES PATIÑO *basun*
LINE JOHANNESSEN *basun*

TRIOSONATER OCH ANNAN KAMMARMUSIK FRÅN BAROCKEN

Arcangelo Corelli (1653–1713) var sedan mitten av 1670-talet huvudsakligen verksam i Rom. Hans produktion omfattar bara sex samlingar instrumentala verk samt några enstaka postumt publicerade instrumentala verk. Den största gruppen består av samlingarna triosonater (op. 1–4) publicerade 1681–1694, inalles 48 verk.

De tolv solosonaterna i opus 1 tillägnade Corelli sin mecenat, drottning Kristina av Sverige. Sonaten D-dur (op. 1/12) består av tre långsamma satser som efterföljs av en snabb fugerad finalsats. Corellis andra samling triosonater innehåller verk med olika dansanta satser. Ett undantag utgör emellertid opusets avslutande triosonat G-dur (op. 2/12) som är ensatsig till formen, en "Ciaccona" (chaconne) som bygger på 30 variationer.

Med Corelli som sin förebild publicerade **Antonio Vivaldi** (1678–1741) år 1705 eller möjligen redan 1703 i sin hemstad Venedig sin första verksamling: 12 triosonater op. 1. Allt som allt komponerade han 27 triosonater.

Som genre fick triosonaten spridning överallt i Europa. I Nordtyskland komponerade **Dietrich Buxtehude** (1637–1707) ett tjugotal triosonater. G-dursonaten för två violiner, viola da gamba och cembalo (BuxW 271) ger en bild av hans experimentella utgångspunkter. Verket har fem satser som även kan innehålla passager i olika tempo. Detta betonas speciellt i andra satsen, där tempobeteckningarna *adagio* och *allegro* alternerar ända tills taktarten byts till 12/16. Avvikande från normalpraxis deltar i satsen bara första violin och basoon continuo.

Giovanni Battista Fontana (f. 1589–1630?) representerar den tidiga barock-*en*. Hela hans bevarade produktion ingår i en samling bestående av 18 sonater som publicerades postumt i Venedig 1641.

Alessandro Stradella (1639–1682) hörde till de mest populära tonsättarna på sin tid och han var även en av barockens mest färgstarka tonsättargestalter – en sångare och kompositör som trasslat in sig i ömtåliga kvinnoaffärer och levde ett kringflackande liv. Till slut kom han att förföljas av lönnmördare. Han klarade sig med livet i behåll vid det första mordförsöket 1677, men fem år senare ledde andra försöket till hans död.

Spanjoren **Bartolomé de Selma y Salaverde** (f. 1595–1638?) trakterade dulcian, föregångaren till den moderna fagotten, och arbetade som musiker i Centraleuropa och i Venedig. Hans instrumentala stycken *Vestiva i colli* skapar ett samband mellan renässansen och barocken.

BLECKETS GLANS UNDER FÖRGYLLEDA VALV

Den viktigaste musikaliska traditionen från Markuskyrkan i Venedig är förmodligen den polyfona körtekniken (*cori spezzati*), som skapades redan på 1540-talet av den nederländske *maestro di capella* Adrian Villaert. Han utnyttjade de olika körläktarna runt om i kyrkan för att skapa akustiska effekter. Senare musiker som var verksamma i kyrkan byggde vidare på och utvecklade denna tradition, bl.a. Andrea och dennes brorsson Giovanni Gabrieli.

Andrea Gabrieli (1532/33–1585) började förutom orgel också använda andra instrument i sina verk. Han komponerade

vokalverk och ren instrumentalmusik. Det fyrstämmiga *Ricercar del duodecimo tuono* ingår i den postumt (1589) publicerade samlingen *Madrigali e ricercari a quattro voci*.

Giovanni Gabrieli (f. 1554/57–1612) blev efter sin farbrors död huvudkompositör vid Markuskyrkan. Han publicerade sin musik i flera samlingar alltsedan år 1587. De fyrstämmiga *canzonorna* vid denna konsert är tagna ur samlingen *Canzoni per sonare* (1608) med verk av olika tonsättare, medan den femstämmiga *canzonan* (Ch. 195) är ur Gabriele's egen samling *Canzoni e sonate* som omfattar 21 verk.

MUSIK FRÅN SLOTTET KROMĚŘÍŽ

6

Förutom storstäderna har också olika mindre orter i Europa lämnat sina spår i musikhistorien, exempelvis staden Kroměříž (på tyska Kremsier) i Mähren. Den skövlades under 30-åriga kriget, men fursten och ärkebiskopen Karl II von Lichtenstein-Kastelkorn lät restaurera den mot slutet av 1600-talet och byggde ett nytt slott i staden som blev högborg för ett livligt kulturliv.

Ärkebiskopen var en konstmecenat som samlade begåvade musiker vid sitt hov, bland andra den tjeckiske tonsättaren och trumpetaren **Pavel Josef Vejvanovský** (1633/39–1693). Under dennes ledning kom ärkebiskopens musiker att höra till de bästa på sin tid.

Den mest berömda musikern i Kroměříž var böhmiskfödde **Heinrich Ignaz**

Franz Biber (1644–1704), som var anställd som violinist där åren 1668–70. Trumpettraditionen var stark i Kroměříž tack vare ensemblen som leddes av Vejvanovský. Typiskt för trumpetensablerna på den tiden var att varje musiker behärskade ett visst register bäst och de som spelade det högsta registret, clarinomusikerna, bildade en egen grupp.

Vid kvällens konsert kompletteras de gamla verken för bleckinstrument av **Eero Hämeenniemi** (f. 1951) *Sonata a 4* skriven för valthornskvartett. Enligt kompositören är det fråga om "musik för fyra cornovirtuoser, ett stycke med energiska och även mycket livliga nyanser".

Kimmo Korhonen